

La Junta informa...

Curs de TOC Les places es van exhaurir

El passat dia 12 d'abril es va realitzar, amb un gran èxit d'assistència, el curs sobre *Tractament Cognitivoconductual del TOC*. Aquest era l'últim dels quatre cursos plantejats per la nostra societat aquest període acadèmic. Com els anteriors, va tenir lloc a l'Edifici Docent de l'Hospital Universitari Mútua Terrassa.

Sense cap tipus de dubte, el curs va assolir les expectatives dels assistents. Dies abans les places havien quedat exhaurides, i alguns interessats no van poder assistir-hi.

El docent, en Miquel Àngel Fullana, va exposar, amb exquisida claredat, tant els aspectes conceptuals del TOC com aquells relacionats amb el tractament cognitivoconductual. La metodologia va ser eminentment pràctica, resultant els continguts apresos de gran utilitat en la pràctica clínica dels assistents.

Dr M. A. Fullana >>

Workshop i Jornada SCRITC 2013

Mònica Astals, Susana Jiménez, Vanessa Narváez, Martí Santacana i Jaume Canet van organitzar la jornada d'enguany

El passat 9 de maig es va realitzar, a l'Edifici Docent de l'Hospital Universitari Mútua Terrassa, el Workshop "Teràpia d'Acceptació i Compromís (ACT)" a càrrec de la Professora Carmen Luciano, Catedràtica de Psicologia de la Universitat d'Almeria. Aquesta nova edició va ser tot un èxit d'assistència, evidenciant-ne l'interès per aquest tractament en el nostre medi. La Professora Luciano va desenvolupar els conceptes teòrics de l'ACT, així com aspectes de caire més pràctic, tots ells sota la moderació de la Rosa Tejedor.

La professora Luciano al workshop >>

Al dia següent, com sempre, va tenir lloc la nostra Reunió Anual. En aquesta XXVIII edició, organitzada pels socis: Mònica Astals, Susana Jiménez, Vanessa Narváez i Martí Santacana, i el membre de la Junta: Jaume Canet, van participar diferents ponents de renom. Les diferents taules van assolir les expectatives i els assistents van poder interactuar amb els ponents. L'estructura va ser l'habitual, amb dues taules rodones ("Entrenant el cervell: rehabilitació cognitiva en els trastorns mentals" i "Consciència de malaltia: implicacions en la TCC"), dos conferències ("És la psicopatia un trastorn moral?" i "l'ACT. Què és, quins són els seus components i per a què serveix?") i una Masterclass ("Tecnologies positives per a millorar la salut i el benestar").

Al final de la Jornada, la Sra Cristina Molina,

'En Josep Maria Peri i l'Iris Pérez-Bonaventura van recollir el Premi Pavlov i el premi al millor cartell respectivament'

Directora del Pla de Salut Mental i Addiccions, va poder adreçar-se als assistents, tancant la reunió anual de la nostra societat.

A l'assemblea de socis, com és habitual, es va atorgar el premi al millor cartell, resultant el guanyador: "Seguiment de dos anys del programa de gestió telefònica en pacients atesos per temptativa atutolítica a urgències", de l'Ana Isabel Cebrà i col·laboradors i va recollir el premi l'Iris Pérez-Bonaventura. A més, es va entregar el Premi Pavlov al Josep Maria Peri.

D'altra banda, la Junta va presentar la feina feta durant l'any en curs i la presidenta, la Dra. Maria José Martín, va presentar un resum d'algunes de les fites assolides durant els quatre últims anys i va agrair la feina i el compromís de la resta de membres de la Junta. Alguns socis assistents a l'Assemblea van expressar la seva felicitació a la Maria José Martín, per la dedicació i l'esforç durant la seva presidència. Finalment, es va donar pas a l'elecció dels nous membres de la Junta: dos vocals (Mar Rus i Laura González) i la nova presidenta (Eva Baillés).

CD SCRITC 2.0

Ja tenim aquí la nova edició

El trobaràs penjat al nostre web, o bé directament a: <http://cd.scritc.org/>

Els llibres i els autors

'Cognitive behavioural prevention of suicide in psychosis'

En Nicholas Tarrrier presenta enguany un llibre sobre TCC per a la prevenció del suïcidi en la psicosis. Un cop més, l'autor ens ofereix una exquisida reflexió sobre com la comprensió dels mecanismes i els models psicològics són essencials en el tractament dels trastorns mentals. Aquells que vau estar l'any passat a la Jornada de l'SCRITC ja en vau poder fer un tastet.

L'obra parteix de la idea de que el tractament dels símptomes i dels trastorns mentals, que clàssicament s'han considerat com a factors de risc en el suïcidi, no és suficient per garantir-ne l'èxit.

Tarrrier considera que la conducta suïcida parteix d'un continuu que va des de la ideació suïcida, passant per la intencionalitat, fins arribar a la conducta suïcida. Partint d'aquesta idea, considera que la prevenció del suïcidi ha de passar obligatòriament per la comprensió dels seus antecedents.

Finalment, conclou que la seva prevenció, per tal de que sigui eficaç, s'ha de basar en la teoria psicològica de la conducta suïcida, que explica com els biaixos en els sistemes de processament de la informació, i la formació d'esquemes de suïcidi són la clau per entendre i poder tractar els pensaments i la conducta suïcida, entenent-los com a mecanismes subjacents i antecedents de la conducta suïcida.

Coberta del llibre d'en Nick Tarrrier >>

info *scritc*

Butlletí Informatiu de la Societat Catalana de Recerca i Teràpia del Comportament

4 juliol 2013 sumari

Editorial

Formació continuada:

- ISSID 2013: International Society for the Study of Individual Differences
- EABCT 2013. Del 25 al 28 de setembre a Marràqueix

Evidència científica de la TCC:

- Tractament Cognitivoconductual per a la Prevenció de la Psicosis: Revisió Sistemàtica i Metanàlisi

Qui és qui?:

- Mª José Martín

Els llibres i els autors:

- 'Cognitive behavioural prevention of suicide in psychosis'

La junta informa:

- Curs de TOC
- Workshop i Jornada 2013
- CD SCRITC 2.0

Les presidentes 'entrant' i 'sortint' amb altres membres de la Junta

Editorial

Com no podia ser d'una altra manera, primer de tot cal agrair a tots els membres de la Junta sortint la gran feina que han fet i no és per obligació, ni per seguir una tradició. Crec que tots els socis

som conscients de la feina que comporta fer aquesta tasca i com a representant de tots ells vull agrair a la Maria José Martín (presidenta), al Joaquim Puntí (secretari) i al Jaume Canet (vocal) la gran feina que han fet durant aquests quatre anys de dedicació vocacional a la nostra societat. Sense ells, en aquests moments, les nostres acreditacions no serien europees, les nostres arques no estarien plenes i no gaudiríem d'un sistema de formació continuada estructurada. Però no només això, també han posat en marxa i han garantit la continuïtat dels cursos de Teràpia Psicològica Cognitivoconductual, coordinats conjuntament amb la Societat Catalana de Psiquiatria i Salut Mental. Entre les tasques que han enllestit, també cal destacar que han aconseguit un sistema de supervisió pels terapeutes cognitivoconductuals, socis de l'SCRITC,

que ho desitgin i han establert lligams amb el departament de Salut, fent-nos notar al Pla Director de Salut Mental i Addiccions i aconseguint la participació de la Sra. Cristina Molina a les nostres Jornades.

Doncs bé, aquestes només són algunes de les coses que ens deixen enllestides, també cal recordar que n'han engegat d'altres, com per exemple el procés de re acreditació dels terapeutes cognitivoconductuals i dels supervisors, i un projecte ambiciós per formar terapeutes que permeti continuar acreditant-los amb el vistiplau de l'EABCT, doncs sinó no tindria cap sentit, tenint en compte el que ja han aconseguit.

Som conscients que aquesta feina no hauria estat possible sense la col·laboració de socis com el Jordi Llabrés, la Maria Luque, el Natxo Garrido, la Lorena Fernández o el Miquel Àngel Fullana i de segur que molts d'altres que també heu participat en que la nostra societat continuï endavant i tingui ambició de créixer.

També he d'agradir la feina feta a la Mireia Querol (secretaria) i al Daniel Vega (tresorer), són els dos membres de la Junta que resisteixen i han participat en bona part d'aquestes tasques. Ells, juntament amb

Societat Catalana de Recerca i Teràpia del Comportament

Edita: Societat Catalana de Recerca i Teràpia del Comportament (SCRITC). Apartat de correus núm. 11. 08193 Bellaterra (Barcelona) Tel. 618 62 23 23. E-mail: info@scritc.org

les noves incorporacions a la Junta, la Laura González (vocal), la Mar Rus (vocal) i jo mateixa hem de fer un esforç per mantenir aquest llistó tant alt com ens l'han deixat. Com podeu veure serà una tasca dura, que requerirà de la il·lusió i l'esforç de tots nosaltres per consolidar totes les accions que ja s'estan duent a terme i impulsar les que s'han iniciat.

Crec que en aquesta nova etapa la nostra societat ha d'assumir grans reptes, alguns d'ells vells, però també d'altres nous. El primer de tots és consolidar el sistema de formació continuada i iniciar la nova formació de terapeutes cognitivoconductuals que al final del camí siguin acreditats per l'EABCT. El segon és aconseguir que tots els terapeutes i supervisors acreditats per l'SCRITC també ho siguin per l'EABCT i, a més, renovin la seva acreditació. Finalment, també ens agradaria que la nostra societat creixés, tant en el seu nombre de socis, fins poder igualar o fins i tot superar els que vam tenir quan vam fer el Mundial a Barcelona, com amb un augment de la nostra visibilitat, tant en els àmbits polítics com professionals. Potser aquest és el repte més gran, doncs si no aconseguim fer una bona difusió entre els nostres companys, basant-nos en el que podem aportar com a Societat, serà difícil que aconseguim els altres reptes. Doncs si, aquesta és la nostra responsabilitat i la nostra intenció, i podeu estar segurs que farem tot el possible per complir-la.

Eva Baillès
Presidenta de l'SCRITC

Evidència científica de la TCC.

Tractament Cognitivo-conductual per a la Prevenció de la Psicosis: Revisió Sistemàtica i Metanàlisi

Durant les últimes dècades s'ha produït un avanç considerable en el desenvolupament de mètodes i procediments per a la detecció de joves que presenten un elevat risc de desenvolupament de psicosis. L'objectiu principal del present estudi és revisar de manera sistemàtica i realitzar un metanàlisi sobre l'evidència, en quant a l'efectivitat de la TCC per a la prevenció de la psicosis en aquesta població de risc que, a més a més, no es troba sota tractament farmacològic antipsicòtic.

Tot i disposar d'una mostra inicial de 1940 títols relacionats amb la matèria, al metanàlisi final només s'inclouen 6 (amb una N=840 participants). Els principals criteris d'inclusió són: publicació en les principals bases de dades mèdiques fins l'Abril de 2012, mostra de participants amb alt risc de desenvolupar psicosis assignats de manera aleatòria a dues o més intervencions, una de les quals ha de ser TCC sense tractament farmacològic coadjuvant, i l'altre o altres ha de ser tractament habitual o control no especificat (teràpia de suport, monito-

SCRITC. Formació continuada

Cursos, congressos i tallers

ISSID 2013: International Society for the Study of Individual Differences

El proper mes de Juliol, entre els dies 22 i 25, es celebra a Barcelona el setzè congrés de l'ISSID, organitzat aquest any per la seva homòloga "Sociedad Española para la Investigación de las Diferencias Individuales" i la Universitat de Barcelona. Els principals temes que es tractaran en la conferència abasten la investigació de les diferències individuals en intel·ligència, temperament, personalitat, capacitats i afectivitat, en el context de la psicologia experimental, clínica, genètica, social i mèdica. Com *keynote speakers*, la societat ha convidat aquest any al Dr. Roberto Colom (Universidad Autónoma de Madrid), que parlarà de l'avaluació psicomètrica i la neuroimatge de la intel·ligència, i el Dr. Robert F. Krueger (University of Minnesota), que ens introduirà els canvis del nou DSM-5 en relació a aspectes de personalitat i diferències individuals. El lloc escollit per a la conferència és l'edifici del Cosmocaixa (Museu de la Ciència de Barcelona).

Dr. Robert F. Krueger >>

EABCT 2013. Del 25 al 28 de setembre a Marràqueix

L'European Association for Behavioural and Cognitive Therapies (EABCT) organitza el seu 43è Congrés anual a Marràqueix (Marroc) entre el 25 i el 28 de setembre de 2013.

Podreu assistir als 17 tallers pre-congrés, realitzats per professionals contrastats, com són els professors Tom Borkovec, Paul Salkovskis o Arnoud Arntz i a un ampli programa amb comunicacions i ponències amb tot el que fa referència a la TCC.

Com és habitual, molts del nostres socis hi assisteixen presentant els seus treballs, esperem que ens portin força novetats pel que fa a la TCC. Recordeu que podeu consultar el programa al web: <http://eabct2013.org/index.htm>

aquells subjectes que, durant les fases de seguiment, fan la transició i per tant deixen de complir criteris. No obstant, els autors consideren que l'enfocament més sensible és aquell que aposta per la continuïtat de tots els individus inclosos des de l'inici de l'estudi, a fi de preservar els efectes de la randomització que l'exclusió inevitablement elimina. És a dir, si tots aquells que es troben en el grup control desenvolupen psicosis i reben tractament profilàctic son exclosos de la mostra, això pot arribar a emmascarar els beneficis atribuïbles a la TCC en el grup experimental.

Tot i que l'estudi es veu limitat pel nombre d'estudis experimentals que formen part de la revisió, els autors afirmen que s'ha de recomanar la TCC en el paquet de tractament d'aquelles persones amb risc de desenvolupar psicosis. Aquesta intervenció ha de tenir una durada mínima de 6 mesos, ha d'estar altament estructurada, basada en manuals estandaritzats, i aplicada per professionals sanitaris qualificats i experimentats. És important aconsellar els joves que l'adherència a aquest tipus de tractament pot arribar a reduir a la meitat el risc de transició a la psicosis en el període subseqüent de 18 a 24 mesos. Finalment, els autors destaquen que aquest suggeriment no implica anul·lar la recomanació d'altres tractaments psicossocials si aquests es mostren efectius per aquest tipus de població.

Hutton, P., Tylor, P.J. (2013). Cognitive Behavioural Therapy for Psychosis Prevention: a Systematic Review and Meta-Analysis. *Psychological Medicine. Advance Online Publication*, DOI: 10.1017/S0033291713000354

rització, *case management*, etc.). Les principals variables analitzades són: reducció de la taxa de transició a la psicosis (entès com a probabilitat d'aparició del trastorn i necessitat de tractament), millora generalitzada de símptomes prodròmics, funcionament i qualitat de vida. Tots els estudis inclosos en la mostra aplicaven la TCC basada en manuals de tractament estandaritzats publicats i específics per a persones amb risc de desenvolupar psicosis o amb psicosis incipient (French & Morrison, 2004; Yung et al., 2004; Bedchdolf et al. 2010).

Els resultats mostren que la prevenció o endarreriment en el desenvolupament de psicosis és possible amb l'aplicació de la TCC com intervenció psicossocial única en aquesta població. A més a més, l'aplicació de la TCC s'associa amb una reducció significativa de la transició al primer episodi psicòtic, fins i tot en seguiments de 18-24 mesos, en comparació amb altres tractaments com la monitorització o la teràpia de suport no especificada. En cada període de seguiment (6, 12 i 18-24 mesos) el risc relatiu de transició es veu reduït en més d'un 50%. D'altre banda, s'observa una milloria dels símptomes prodròmics als 12 mesos. No obstant, l'efectivitat de la TCC en l'àrea de funcionament i qualitat de vida de l'individu no és significativa i els autors suggereixen la inclusió de mòduls de tractament específics de funcionament i adaptats a la necessitat d'aquesta població en els programes de TCC existents.

Un dels principals problemes dels estudis clínics en TCC i població en risc de psicosis, és que no existeix un consens en l'anàlisi de les dades de seguiment, ja que alguns autors exclouen

Qui és qui?

Mª José Martín

La Maria José Martín va néixer a Barcelona el 28 de gener de 1956. Actualment treballa com a Psicòloga Especialista en Psicologia Clínica a l'Hospital Universitari Mútua Terrassa i és Doctora en Psicologia.

La seva trajectòria professional va començar a la Facultat de Psicologia de la Universitat de Barcelona (UB), posteriorment va realitzar a l'Hospital Clínic el que s'anomenava la Carrera Professional i va cursar el Doctorat al Departament de Psicologia Mèdica de la Facultat de Medicina de la Universitat de Barcelona.

Ens destaca que les primeres influències a la seva carrera professional van iniciar-se a la Facultat, on la Professora Carmina Saldaña li va fer entendre per a què servia la Psicologia, refereix que és la seva primera mestra a destacar i que de la seva mà va conèixer a l'Skinner i el Pavlov. Posteriorment, ens explica que a l'Hospital Clínic va tenir la fortuna de tenir com a mestres al Dr. Valdès i la Dra. Sender, dels que va poder aprendre i, a la vegada, gaudir amb la seva saviesa. Amb ells va conèixer les teories de l'Eysenck i del Lazarus, entre d'altres. Finalment explica que, en la seva experiència professional, també l'han influït l'Ellis, el Beck, el Marks, el Salkovski i la Foa.

Pel que fa a la seva trajectòria professional destaca els inicis a l'Hospital Clínic, on explica que va formar part d'un grup entranyable, amb moltes ganes d'aprendre i on van tenir la sort de trobar mestres disposats a ensenyar, així anomena un grup de psiquiatres, ben coneguts per tots, com són el Dr. Valdès i la Dra. Sender, però també vol afegir el Dr. Farré i el Dr. Toro.

'La Carmina Saldaña li va fer entendre per a què servia la psicologia'

L'any 1991 va començar a treballar com a psicòloga clínica al Servei de Psiquiatria i Psicologia Mèdica de l'Hospital Universitari Mútua Terrassa, on menciona que ha tingut la sort de formar part de l'equip dirigit pel Dr. Soler Insa, equip en el que ha pogut continuar amb el seu desenvolupament a nivell professional, remarcant que ho ha fet amb professionals en els que ha trobat la camaraderia i l'amistat.

Actualment la seva tasca se centra a la Planta d'Aguts de Psiquiatria, però també fa visites d'Interconsultes de Psicologia de pacients hospitalitzats i, per si això fos poc, encara dedica un temps a les consultes externes, on fa programes especials de Psicologia de la Salut. Per aquest motiu forma part de diversos equips de treball com el de rehabilitació cardíaca, el de dolor i el d'auto-trasplantament de medul·la.

Finalment, també està implicada en docència de post-grau, i menciona que des de fa molts anys col·labora en alguns màsters de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Com no podia ser d'una altra manera, menciona el seu pas per la presidència de l'SCRITC,

que tot just acaba de deixar, i ens comenta que ha estat una època molt important per a ella, afegint que han estat quatre anys força intensos i molt ocupats.

Respecte als seus projectes professionals ens diu que, com que actualment disposarà de més temps després d'aquest quatre anys de presidència, està interessada en aprofundir en l'estudi de les diferències de gènere, de les experiències vitals traumàtiques i de la personalitat en els pacients ingressats a la planta d'aguts. D'altra banda, també li agradaria donar més visualització a tota la feina que ha fet fins ara en l'àrea de la psicologia de la salut. Així doncs, explica que té en perspectiva la possibilitat de formar part del grup de rehabilitació de malalties respiratòries (EPOC) i participar en algun estudi sobre qüestionaris de dolor.

Quan li preguntem sobre l'estat actual de la teràpia cognitivoconductual i cap a on

'Les diferències de gènere, les experiències vitals traumàtiques i la personalitat en pacients ingressats a la planta d'aguts, entre els seus plans de futur'

pensa ella que s'hauria d'encaminar, la Maria José Martín ens diu que "la teràpia cognitivoconductual és tan potent que, com ja va dir en el seu moment en Bornes, pot morir d'èxit". Convençuda del que diu i del que fa, continua explicant que, pel fet de ser la única teràpia psicològica que ha demostrat i demostra la seva eficàcia, i que està basada

en la evidència, no cal fer una defensa del que estem fent. També remarca que, en la seva opinió, la psicologia cognitivoconductual de tercera generació ens facilita eines per arribar a aquells pacients on, a vegades, pot semblar que l'evolució està enquistada, que no avancen amb les estratègies tradicionals de la TCC. Per aquest motiu, troba que el moment és esplèndid i no hem de tenir por als canvis, ens beneficien, però no hem d'oblidar els orígens i els hem de saber transmetre a les noves generacions.

Pel que fa a les seves aficions i el temps lliure, destaca que quan no treballa li agrada compartir el temps amb la seva filla i també busca temps per les seves amistats. Ens explica que gaudeix anant a una casa que tenen a l'Empordà, i és allà on té la possibilitat de retrobar-se amb la natura, doncs li dedica temps a un petit hort que té i d'on pot treure fruits per fer melmelades, que diu que li queden molt bones. A més, també li agrada passejar pels voltants, anar a la platja i l'estiu, llegir... Quan no està a l'Empordà li agrada anar al cinema i al teatre. I viatjar, tot i que ens remarca que això està limitat a les èpoques de vacances.

Secretaria de la SCRITC

Tel. 618 62 23 23

**Horari d'atenció al públic:
Dilluns i dimecres de 15:30 a 18h**

www.scritc.org